

غنی سازی محیط یادگیری

مؤلف

مریم رضی

روان آگاہ

محتوا

فصل اول: کلیات و مفاهیم	۹
مبانی اساسی	۱۰
مدرسه یادگیرنده چیست؟	۱۱
چگونه یک مدرسه یادگیرنده بسازیم	۱۳
آموزش می‌دهیم، یاد نمی‌گیریم!	۱۷
برانگیخته می‌شویم، برنامه‌ریزی نمی‌کنیم	۱۸
ایده‌های راهنمای تازه‌ای جستجو می‌کنیم، تغییر نمی‌کنیم	۲۱
اندیشه‌ها را به یاد می‌آوریم، بازاندیشی نمی‌کنیم	۲۲
فصل دوم: محیط یادگیرنده مدارس	۲۷
پنج فرمان اصل یادگیری	۲۸
تسلط شخصی	۲۹
چشم انداز مشترک	۳۱
الگوهای ذهنی	۳۲
یادگیری گروهی	۳۴
تفکر سیستمی	۳۵

- ۳۸.....مدیریت جامع مدارس.....
- ۳۸.....توجه به نیازها.....
- ۳۹.....ارتقای مستمر کیفیت.....
- ۴۰.....مشارکت همگانی در مدرسه.....
- ۴۰.....چگونگی فرایند حرکت.....
- ۴۱.....الگویی برای معرفی مدارس اثربخش.....
- ۴۷.....الگوی اثربخشی.....
- ۵۰.....پیش بینی آینده مدارس.....
- ۵۲.....طراحی محیط‌های یادگیری.....
- ۵۹..... فصل سوم: غنی سازی محیط یادگیری**
- ۶۰..... محیط مناسب در یادگیری مطلوب کودک.....
- ۶۱..... رابطه آموزش، یادگیری و محیط.....
- ۶۲..... محیط‌های بیرونی برای یادگیری کودک.....
- ۶۲..... ویژگی‌های اساسی محیط بیرونی در یادگیری اولیه و مطلوب کودک.....
- ۶۳..... محیط‌های درونی برای یادگیری کودک.....
- ۶۶..... محیط یادگیری چگونه باشد؟.....
- ۶۶..... همه چیز امکانات نیست.....
- ۶۷..... چگونگی یادگیری از محیط.....
- ۶۷..... اصول سه‌گانه تأثیرات محیطی.....
- ۶۸..... عوامل فیزیکی در یک قاب.....
- ۶۹..... عوامل فیزیکی محیط‌های آموزشی:.....
- ۶۹..... گوشه‌ای از کلاس در خانه.....
- ۶۹..... محیط عاطفی و روانی.....
- ۷۰..... محیط اجتماعی در یادگیری.....

۷۱.....	محیط یادگیری الکترونیکی.....
۷۲.....	محیط یادگیری خلاق.....
۷۵.....	فصل چهارم: راهبردهای غنی سازی محیط یادگیری در مدارس
۷۵.....	غنی سازی تجارب یادگیری.....
۷۶.....	ویژگی‌های یادگیری خدمت محور.....
۷۷.....	۸ ویژگی اساسی:.....
۷۹.....	نمونه‌هایی از یادگیری در خدمت.....
۸۰.....	تغییر نقش معلم در کلاس درس و غنی‌سازی یادگیری.....
۸۱.....	چگونه ICT یادگیری را غنی تر می‌سازد؟.....
۸۱.....	ارتباطات.....
۸۲.....	غنی سازی یادگیری.....
۸۳.....	نقش ICT چیست؟.....
۸۴.....	آموزش برای فردا.....
۸۷.....	تاثیر بازی‌های آموزشی بر یادگیری دانش‌آموزان.....
۸۸.....	بازی‌های آموزشی.....
۹۰.....	تاثیر بازی‌های آموزشی بر مغز.....
۹۰.....	مزایای بازی آموزشی.....
۹۲.....	غنی سازی محیط یادگیری در مدارس آینده.....
۹۲.....	مواردی که آینده آموزش را شکل می‌دهند.....
۹۷.....	یادگیری پروژه محور و رشد استارت آپ‌های تکنولوژی-آموزشی در کلاس درس.....
۹۷.....	معلم همچون یک راهنما.....
۹۷.....	مهارت‌های اجتماعی و عاطفی در اولویت قرار خواهد گرفت.....

فصل پنجم: ایده‌های جذاب سازی محیط یادگیری مدارس	۹۹
۱. استفاده از رنگ‌های جذاب.....	۹۹
۲. تزئین دیوارها.....	۱۰۱
۳- ایجاد یک گوشه خوانش.....	۱۰۲
۴- استفاده از میز و صندلی‌های راحت.....	۱۰۳
۵- استفاده از تکنولوژی.....	۱۰۳
۶- ایجاد فضای تعاملی.....	۱۰۴
۲۵ ایده خلاقانه برای داشتن کلاسی پویا و فعال.....	۱۰۴
منابع	۱۱۵

فصل اول

کلیات و مفاهیم

نقش آموزش و پرورش در توسعه جوامع از اهمیت بسزایی برخوردار است و مدارس به عنوان واحدی در درون نهاد آموزش و پرورش نیز جایگاهی مهم در مقاصد آموزشی ایفا می‌کنند. میزان سطح و کیفیت نیروی انسانی مدرسه، در مقام طراح و پردازنده فرایندها و رویه‌ها و همچنین سازنده فعال نتایج و نیز ظرفیت یادگیری از همه پیامها و تجاربی که از بیرون و درون مدرسه به ما می‌رسد دو عامل اساسی برای تمهید و تضمین ارتقای کیفیت آموزشی و اثربخشی مدرسه است. به نظر می‌رسد یادگیری فردی و سازمانی بهترین راه شناخت عوامل، شرایط، مقتضیات و کلیت محیط درونی و بیرونی مدرسه و اقدام اثربخش در جهت افزایش کیفیت و اثربخشی مدرسه است. این دیدگاه در چارچوب مفهوم مدرسه یادگیرنده، مفهوم سازی می‌شود. این مفهوم ارتباط و علاقه خاصی به بهسازی و توسعه نیروی انسانی و یادگیری سازمانی دارد و بر این فرض بنا شده است که مدرسه از این طریق کیفیت و توان لازم را برای انجام دادن اثربخش و کارآمد رسالت آموزشی و پرورشی خواهد داشت.

می‌توان آموزش و بهسازی منابع انسانی را مجموعه کنش‌های هدفمند و از پیش طرح‌ریزی شده‌ای که با هدف افزایش رفاه و اثربخشی فرد و سازمان، مداوم و نظام‌دار به بهبود و ارتقای سطح دانش، نگرش و مهارت‌های معطوف به بهسازی عملکرد شغلی حال

و آینده کارکنان می‌پردازد تعریف نمود و یادگیری سازمانی را اینگونه بیان کرد که عبارتست از اکتساب، پردازش، توسعه و ترویج دانش، مهارت و نگرش‌های مطلوب مرتبط با هدف‌ها و کار سازمان، به گونه‌ای که به تغییر نسبتاً دائم الگوهای رفتاری سازمان در جهت اثربخشی و کارایی هر چه بیشتر منجر شود. یک مدرسه یادگیرنده، مدرسه‌ای است که تمام افراد مرتبط با آن برای رسیدن به اهداف مورد نظرشان، به طور پیوسته توانمندی‌های خود را افزایش می‌دهند؛ مدرسه‌ای که در آن افکار و ایده‌های جدید امکان شکل‌گیری و رشد پیدا می‌کنند؛ مدرسه‌ای که در آن افراد به دنبال رسیدن به آرمانی مشترک هستند؛ و مدرسه‌ای که در آن همه تلاش می‌کنند تا واقعیت‌هایی که با آنها مواجه هستند را همانطور که هست ببینند و برای بهتر شدن شرایط با یکدیگر همکاری می‌کنند (محبی، ۱۳۹۷).

مبانی اساسی

مفروضات زیر بنایی مدل مدرسه یادگیرنده شامل موارد زیر است:

۱. نگرستن به مدرسه به مثابه یک نظام اجتماعی: این مفروضه و نکته مهم را مورد تاکید قرار می‌دهد. نخست تفکر سیستمی درباره مدرسه و دوم خاصیت انسانی تمام عیار آن مدرسه زیر سیستمی بسیار متعامل از سیستم‌های مادر خود است که سازگاری با شرایط و مقتضیات حادث شونده و ایفای نقش آن در راهبری و اثر گذاری مثبت و سازنده بر آنها مستلزم بهبود کیفیت منابع انسانی در مدرسه است. در صورت تحقق مطلوب این کیفیت، مدرسه درون‌زا و از طریق فرایند اشاعه یا تاثیر گذاری افقی و از پایین به بالا مبدا و منشا و حتی هادی تغییرات مطلوب خواهد شد.

۲. رویکرد آموزش و بهسازی کل سازمان: فرض اصلی آن است که هر فردی، حتی اگر در بالاترین کیفیت ممکن باشد باز هم می‌تواند رشد یابد از این رو لازم است تمام سازمان به طور مستمر مورد نیاز سنجی و تحت آموزش و بهسازی قرار گیرد.

۳. اندیشه هایی که ارتباط بین بهسازی منابع انسانی و یادگیری سازمانی و مدیریت راهبردی و موفقیت سازمانی را مطرح می سازد (پریور، ۱۳۹۹).

مدرسه یادگیرنده چیست؟

تعریفی را که صاحب نظران علم سازمان و مدیریت درباره سازمان یادگیرنده ارائه داده اند بر این اساس است که مدرسه یادگیرنده، مدرسه ای است که یادگیری همه اعضایش را اعم از کادر مدیریتی، آموزشی، اداری و پشتیبانی، شاگردان و والدین، تسهیل می کند و خود را به طور مستمر دگرگون می سازد. این مدرسه مدرسه ای است که در آن افراد قابلیت های خود را برای ایجاد نتایجی که اساساً مایل به تحقق آن هستند به طور هدف دار، نظام دار و مستمر گسترش می دهند. آنجا جایی است که الگوهای نوین تفکر پرورنده می شود. محلی است که آرزوهای جمعی، آزاد و رها از سکون یا قالبی خاص است و سرانجام جایی است که افراد یاد دادن به یکدیگر را دائماً یاد می گیرند، به آن عمل و آن را تجربه می کنند. یک مدرسه یادگیرنده مدرسه ای است که در زمینه خلاقیت، دستیابی به دگرگون سازی دانش و تغییر رفتار برای انعکاس دانش و بینش های نو مهارت یافته است. این عبارت برای توصیف گردهم آوری افراد برای نیل به اهدافی بزرگ یا کوچک، تحت شرایطی است که همه برای یافتن راه های انجام بهتر هر آنچه باید به نحو بهتری انجام شود در تکاپو و تحقیق همیشگی اند. در مدارس یادگیرنده افراد همیشه هوشیار و مراقب نشانه های هستند که بیان می کند آیا در مسیر درستی برای نیل موفقیت آمیز به اهداف تعیین شده خود قرار دارند یا خیر؟ مدارس یادگیرنده به طور مستمر اقدامات خود را به تفصیل و یا جزییات کامل در پرتو کلیت حاصل از دیدگاهی مشترک که زمینه وضعیت مدرسه یادگیرنده نقش محوری ایفا می کند مورد بررسی و ارزشیابی قرار می دهند. در آن مدارس استفاده کامل از پتانسیل افراد و گروه ها برای یادگیری و سازگاری را در جهت تحقق و بازنگری اهداف ضمن در نظر گرفتن آرزوهای آنان مد نظر قرار می دهند. در این قبیل مدرسه ها، زمینه ها و حوزه های یادگیری به طور دائمی شناسایی می شود و مورد بازنگری قرار

می‌گیرد و حمایت ساختاری برای تشویق و تقویت یادگیری مداوم در آنها استقرار یافته است. مدرسه یادگیرنده توجه ویژه‌ای به اجتماع دارد و با آن رابطه‌ای مستدل و منطقی برقرار می‌کند (شریعت؛ ۱۳۹۷).

ویژگی‌های مدرسه یادگیرنده

ویژگی‌های اصلی مدرسه یادگیرنده عبارتند از:

- ارتقای سطح کیفیت آموزشی و اثربخشی را هدف خود قرار می‌دهد.
- موقعیت خود را به عنوان کلیتی در درون کلیت‌های فراتر درک می‌کند.
- یادگیری گروهی‌ساز از طریق تعامل و بازخورد، تشویق و ترغیب می‌گردد و افزایش داده می‌شود.
- آزمایش تشویق و شکست نیز تا حد زیادی تحمیل می‌شود.

معلم، کارکنان، والدین، دانش‌آموزان و... برای پذیرش مسئولیت، نتشویق می‌شوند و مسئولیتها در یک محیط حمایتگر به طریقی که به افراد اجازه بهبود و رشد کردن داده شود، به آنان تفویض می‌گردد. خلاقیت و نوآوری ترغیب می‌شود و سیستمی ایجاد می‌شود که در آن ضمن محفوظ ماندن نقش و سهم هر کس اندیشه‌ها و طرح‌های خلاقانه و نوآورانه در یک فرایند تعاملی و گروهی پرورانده می‌شوند و به مرحله اجرا می‌رسد. بدیهی است این حالت مستلزم ایجاد و تقویت جو اعتماد، احترام و همکاری متقابل خواهد شد. اطلاع‌رسانی و مبادله اطلاعات بطور منظم دقیق و منعطف در حالت‌های درون مدرسه‌ای، بین مدرسه‌ای و برون مدرسه‌ای است.

- در این مدارس کنترل در جهت سازندگی و اصلاح صورت می‌گیرد.
- وجود جو یادگیری و فرصت برای بهسازی همه.
- در این مدارس ساختار طوری طراحی می‌شود که به ایجاد یک محیط کار توانمند منجر گردد.